

sunt, toți, din generația tânără. Radu Ghilaș (*Karandâșev*) izbuște o adevărată acrobație actricească între multiplele stări contradictorii care devorează personajul: cinstit și îndrăgostit sfios, rănit în orgoliul propriu de aroganța celorlalți, care vor să-l ridiculizeze, el are o explozie de mândrie și demnitate, înfruntându-i pe adversarii săi cu armele umilitului revoltat. Foarte mobil și concentrat pe datele personajului, actorul se impune prin originalitatea mijloacelor și coerența stărilor. Doru Aftanasiu (*Robinson*) susține un adevărat recital de comedie, cu unele exagerări pe alocuri, dar cu farmec personal și prestață. Folosit exclusiv în comedie, actorul e amenințat de unilateralizare; reușitele lui în gen nu justifică distribuția continuă în această

categorie de roluri, paleta lui interpretativă recomandându-l și pentru dramă. Un excelent crochiu de negustor arogant și pișicher propune Constantin Pușcașu (*Vojevatov*) care, în cuplu cu Petru Ciubotaru își apropie interpretarea de rafinementul acestuia prin tonalități și atitudini studiate, în exact acord cu datele personajului. Nicolae Ionescu e un *Pratov* impunător prin ținută, orgoliu bărbătesc și siguranță de sine, actorul având încă de lucrat pentru a obține o mai marcată nuanțare a stărilor interioare ale personajului și o expresie ferită de monotonie. Roxana Păun-Trifan (*Larisa*) parcurge cu multă sinceritate partitura complexă a „fetei fără zestre”, subliniind cu atenție mișcărilor sufletești ale personajului, dezamăgirile, tristețile,

durerea înăbușită, ferindu-l de patetism exagerat și de melo-dramă. O sentimentalitate supra-vegheată, exprimată discret, conferă frumusețe și demnitate simplă *Larisei*. În sfârșit, Cătălin Tudor Manea (*Ivan*) își acordă interpretarea la tonalitatea generală a ansamblului.

Se cântă mult și frumos în acest spectacol. O formație de tineri muzicieni (Cristina Păduraru, Constantin Dunca și Emil Urzică) execută *live* o frumoasă romanță rusească – laitmotiv al spectacolului. Lor li se alătură, în unele momente, Roxana Păun-Trifan, care cântă surprinzător de bine. *Fata fără zestre* este un spectacol reușit, care repune în drepturi sentimentul și poezia. Păcat că nu a fost montat în Sala Mare, unde ar fi avut acces un public mai larg.

Octavian SAIU

Debut cu brio

Insolit și bizar, spectacolul ieșean se deschide cu un *show* de televiziune la care noi, cei din sală/studio, suntem publicul. Acceptăm aprioric raționamentul regizorului, pentru ca, mai apoi, când pe platoul de filmare se rostesc replici din Strindberg, când vom părăsi această stilistică banală, trucată a civilizației secvenței și vom pătrunde în intimitatea unică a actului teatral, să-i înțelegem semnificațiile. Strategia este judicioasă și justă, căci ignorând decorul TV din fundal și reintegrându-ne Teatrului, statutul

nostru se modifică radical. Nici cel mai conservator exeget strindbergian n-ar putea respinge cu temei viziunea care, polemizând cu superficialitatea perfidă a artefactelor pe care le primim zilnic, elogiază această artă consubstanțială, prin autenticitatea vieții însăși.

Personajele sunt cele pe care le știm, debutantul Dan Vasile nepropunându-și să le schimbe substanța intrinsecă, ci s-o amplifice prin trăiri. Metaforică în ansamblu, montarea se distinge prin emoția și tensiunea vie a

partiturilor. Surprinzătoare este știința de a le dirija cu maturitate și acuratețe. În perimetrul îngust din fața noastră se instituie convenția care împletește sugestia cu realismul psihologic. Conflictul, prezentat inițial ca subiect de mass-media își vădește, prin simplitatea mijloacelor, complexitatea organică. Femeinitate care se vrea recunoscută, frumoasă, alternativă reală la naivitatea apatică a fiicei, Mihaela Arsenescu-Werner joacă ferocitatea pătimașă a mamei, cu inteligență, revelându-ne adevărul personajului.

Partener diabolic, *Axel* este interpretat cu putere și temperament de Călin Chirilă. Dandy, dominat de o gândire rece, echilibrat și stăpân pe situație, întregește imaginea *Elizei*. Disjunția tipologică a piesei, susținută regizoral și interpretativ, oferă antitetic „polul pozitiv” al celor doi frați. Mai mult decât un boem traumatizat, un însetat de adevăr, *Fredrick*, în creația lui Radu Ghilaș, este manifestarea intransigentă a revoltei ideii de dreptate. Frumusețea și inocența îi dau *Gherdei* – Irina Răduțu un tip de legitimitate, de îndreptățire. Dincolo de mucavaua searbădă – magicul înșelător al televiziunii – dincolo de mobilele triste printre care există, actorii sunt seva materiei teatrale, realitatea supremă. Jocul de forțe, de dominare se rezolvă prin accentuarea simbolică, firească a trăsăturilor și stărilor. Există în aceasta un alt merit al lecturii lui Dan Vasile. Acela de a ruina o tradiție consacrată, devenită canon cultural, de a-l percepe pe Strindberg într-o cheie strict psihanalitică. Totul pare a se lega, de fapt, de absența unei instanțe recunoscute. Moartea tatălui, decăderea mamei conduc nu doar la o dizarmonie contorsionată a relațiilor, ci și la prăbușirea autorității morale. Este problematica umană actuală a piesei. De aici decurge soluția regizorului: pângărită, imaginea microcosmică a lumii – căminul – poate fi salvată prin focul sacru, ritualic. Atmosfera sordidă, abisală

Mihaela ARSENESCU-WERNER

a casei e spulberată de flacăra lumânării și de muzica gregoriană. Dinamica elaborată a scenelor conduce la acest final care, la fel de abrupt ca și cel din text, deschide spre verticalitate. Unitatea este situată în chiar aceste adăugiri ale scenariului propriu, care lasă ca opțiuni fundamentale: dezumanizarea, alienarea prin simulacre contemporane sau regăsirea în credința eternă, triumf al umanității omului, care reconciliază, într-o ispășire, victima și călăul.

Formă sesizantă, evocatoare a sufletului, încheierea împlinește compoziția unui tânăr regizor profund care reflectează asupra omului, a teatralității și a problemelor timpului.

Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași – *Pelicanul* după August Strindberg. Regia: Dan Vasile. Scenografia: Rodica Arghir. Cu: Mihaela Arsenescu-Werner, Virginia Raiciu, Radu Ghilaș, Irina Răduțu, Călin Chirilă, Petru Ciubotaru, Oana Sandu. Data premierei: 5 februarie 2000.